

תפארת רפאל

מיסודו של הראשון לציון מרן רבנו עובדיה יוסף צוק"ל

עלון תורה והלכה לכל בני המשפחה

יוצא לאור ע"י תלמוד תורה ומפעלי חסד
"תפארת רפאל" "עטרת שרה"
ע"ש רבי רפאל זביחי בן פינחס זצ"ל ע"ש מנ"ל שרה זביחי בת דינה ע"ה
נוסדו בשנת תשכ"ז (1967) בתל אביב

פְּרָשַׁת: וַיִּקְרָא

עֲלוֹן מַס': 2,067 | תשפ"ה

ליקט וערך: הרב רפאל זביחי שליט"א
רב בק"ק "תפארת רפאל" תל-אביב
העלון נוסד בשנת תשמ"ה (1985)
בידי הרב שלמה זביחי שליט"א

כָּל יְהוּדֵי הוּא טוֹב, וְרוּצָה לְהִיֹּת טוֹב...

"אם עלה קרבנו... יקריב אתו לרצונו לפני ה'" (א, ג) - חומש 'ויקרא' פותח בעבודת הקרבנות, סוגיהם וצורת הקרבנות. כבר בראשית הפרשה ממתין לנו גילוי מסעיר, הנראה במבט ראשון כמושה לא מספיק מתיישב על הדעת: חומש 'ויקרא' פותח בסיפורו של יהודי שחטא בשגגה, וכדי להזדכות ולהיטהר - הוא נדרש להביא קורבן לכפרה. רוכש היהודי כבש בריא-בשר, ועולה לירושלים לבית המקדש, להקריבו. אך כדי שהקורבן יתקבל ברצון, ישנו תנאי חשוב וקריטי: על הקרבן להיות מוקרב ברצון, בחשק, מתוך רצון אמיתי לכפר את חטאו בקרבנו, ולשוב להתקרב לבורא עולם.

אך מה נעשה, אם אדם אינו מבין את חשיבות הענין ואינו רוצה להקריב קורבנו? מה נעשה אם יהודי אינו רוצה בקורבן, קרבנו לא מוקרב מתוך חשקו ורצונו, וממילא לא יועיל לכאורה? באים חז"ל ופותרים את הבעיה: כופים אותו עד שיאמר שהוא רוצה להקריב, מכריחים אותו לרצות! רגע, איך זה יתכן? איך זה פותר את הבעיה? במקום להכריח אותו להקריב - מכריחים אותו לומר שהוא רוצה להקריב, וכך הקורבן יוקרב מתוך רצון וחשק המקריב. אבל האם לזה ייקרא רצון וחשק? האם כשכופים על יהודי לעשות משהו, וכופים עליו גם לומר שהוא רוצה לעשות את אותה פעולה - האם בכך הופכים אותו לרוצה בקורבנו? והלא הוא לא רוצה, אלא שכופים עליו לומר שהוא רוצה?

את התשובה לכך חושף הרמב"ם (בהלכות גירושין פ"ב), ודבריו מגלים את הנקודה הפנימית העמוקה ביותר, הטמונה וספונה עמוק בלבו של כל יהודי: כל יהודי הוא טוב, ורוצה להיות טוב. נקודה. הניצוץ הפנימי שבו - רוצה ומשתוקק לעשות רצון קונו, שואף וחפץ לעשות רצון ה', בעומק עמקי לבו - הוא באמת באמת רוצה לקיים מצוות, לעשות נחת רוח לאביו שבשמים. אלא שמעל רצונו העמוק הזה, הצטברו להן 'שכבות אבק' - תירוצי היצר, מאוויים שליליים, הרגלים לא נכונים ועוד. הם אלה המעכבים את גילוי הרצון האמת, הם המעיבים על לבו הבורע לעשות רצון קונו, הם המסיטים את הרצון האמיתי למחוזות הלא נכונים. הרצון האמיתי - נותר טהור וזך, שואף לעשות רצון ה', וכל מטרת הכפיה - היא לגלות את הרצון האמיתי!

לפעמים, יכול האדם בכוחות עצמו להתגבר על ניסיונותיו, להסיט מעליו את האבק, לקלף את אותן שכבות המונעות ממנו לעשות רצון ה'. הוא רק צריך לתת לרצונו הפנימי את התנופה הנכונה, לתת לו לשלוט, לתת לו להוביל את מעשיו. אך פעמים שהאדם אינו מצליח בכוחות עצמו, ולכן הוא זקוק לתמיכה חיצונית לשוב ולהבעיר בלבו את הרצון היהודי, ויש לתת לו את הכוחות והכלים לעשות טוב, כרצונו האמיתי העמוק הטמון בלבו! דומה הדבר ליהלום שנפל לטיט, התלכלך מאוד, והטיט אף התקשה עליו ומכסה אותו מכל כיוון. האם אין כאן יהלום? בוודאי שיש! האם היהלום אינו נוצץ, זך ומאיר כברק? בוודאי שכן! אלא שהטיט היבש והמכוער מכסה עליו, מכער את יופיו, מחשיך את זיוו ותוארו. הטובה הגדולה ביותר שניתן לעשות לאותו יהלום, היא לשייף אותו, לנקות אותו, לקלף אותו משכבות הטיט, עד שייחשף היופי, יצוץ הברק של היהלום, הנקי והזך והמאיר כל כך!

כאן מתברר מה ייחודיותו של לב יהודי. בלב יהודי - תמיד בוערת להבת רצון עוצמתית, שאיפה וחשק לעשות טוב, לקיים רצון בוראו, לעשות נחת רוח ליוצרו. בכל יהודי, בכל מצב ובכל מקום, יש את הניצוץ הזה, לא משנה מה עברו או מה עתידו - תמיד יבער בו אותו ניצוץ. צריך רק להבעיר, להדליק את אותו ניצוץ, להעניק חיות לאותה גחלת שתהפוך לאש בוערת המובילה את המעשים. ככל שנהיה יותר מודעים לרצון הזה, ככל שנפנים יותר שהוא פועם בליבנו - ייקל עלינו לתת לניצוץ את התנופה, לתת לו להוביל אותנו לקיים את הרצון האמתי שלנו: לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו!

לא לשמוע על קדושת הגיליון

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר (א, א) - בפסוק הראשון של ויקרא יש חמש אותיות א', כנגד חמשה חומשי תורה, שכל הלומד תורה כאילו הקריב כל הקרבנות. (בעל הטורים)

שישה קורבנות בפרשת ויקרא, וסימנך: 'שמע אחת' ראשי תיבות: שלמים, מנחה, עולה, אשם, חטאת, תודה.

פרק א - עולה, הכל עולה לה' שהוא אחד. פרק ב - שני סוגי מנחות, חובה ונדבה. פרק ג - שלמים, דיניה שלשה: שלשה זמנים, יום לילה ויום. שלושה סוגי בהמות, בקר כבשים ועזים. ושלושה מתחלקים בקורבן, מזבח כהן ובעלים. פרק ד - ארבעה סוגי חטאות.

אדם כי-קריב מכם קרבן לה' (א, ב) - המקריב צריך לזכור שמה שעושים לבהמה היו צריכים לעשות לו, ולכן כתוב מכם.

מן הבהמה... תקריבו את קרבנכם (א, ב) - אין מביאים קורבן מן החיה אלא מן הבהמה. מפני שהבהמה ניתן להשיגה בנקל, ואילו חיות נמצאות רק ביערות ומקומות מרוחקים, ומפני שהחיות נוהגות בגאווה ויש בהן נטיות ויצרים רעים, ואילו הבהמה מהלכת תמיד בראש מורכן לקרקע ואינה יודעת גאווה, וכן משום שהבהמה נרדפת על ידי חיות הטרף, "והאלקים יבקש את נרדף". (מדרש)

התפילה היא במקום הקרבת הקרבנות, ולכן צריך להיזהר שהתפילה תהיה בדוגמת הקורבן - שלא יהיו מעורבות בה מחשבות זרות, כמו בעת הקרבת הקורבן שמחשבה זרה פוסלת אותו. (שולחן-ערוך)

שננו

מלמד תינוקות לימד את תלמידו פרשת ויקרא והיה מקריא בפניהם את הפסוקים ומבארם. כשהגיע לפסוק "והסיר את-מראתו בנצתה" הסביר להם המלמד, שהכהן היה לוקח את הזפק של העוף (איבר דמוי צינור, המשמש בעלי חיים לאחסון מזון לפני עיכולו) עם הנוצה שעליה, אך התלמידים לא הבינו את כוונתו. ניסה המלמד להסביר ושאל את אחד התלמידים: "מיטה יש לך?" "ודאי" השיב הילד. "כר יש לך במיטה?" כן, השיב הילד. ומה יש לך בכר, כשהוא מצפה שיענה: "נוצה", אך התלמיד התמים ענה: "בכר שלי יש פישפשים"!

מושגים ביהדות

ניסן

בד' בניסן ה'תש"ח - פורעים ערבים תקפו את שיירת הדסה, שיצאה מירושלים היהודית בדרכה להר הצופים הנצור, ורצחו 78 יהודים, בהם עובדי רפואה של בית החולים הדסה, עובדי האוניברסיטה העברית, אנשי ההגנה מגיני ההר, חולים, מבקרים ואזרחים, הי"ד.

בו' בניסן ב' תפ"ח, שלח יהושע את כלב בן יפונה ופינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, לרגל את יריחו.

בו' בניסן ד'תתק"נ, נערך טבח ביהודי העיר יורק שבצפון אנגליה, לאחר היתר שקיבלו מריצ'רד לב הארי מלך אנגליה. היהודים התבצרו במגדל קליפורד שבעיר, והעדיפו למות ולא להתנצר.

בו' בניסןרמ"ח, עלה רבינו עובדיה מברטנורא מפרש המשנה, לארץ ישראל. נשתמר ממנו מכתב מפורט, בו תיאר את מסעו ארצה והוא מכיל ידיעות הלכתיות, גיאוגרפיות והיסטוריות.

סיפור השבוע

חוכמת הרב הרתיעה הרמאי...

אנו קוראים בפרשה על עונשו של הנשבע לשקר. מעשה שקרה בימי הגאון הקדוש רבי משה חיים מבגדד, סבו של רבינו ה"בן איש חי" זצ"ל, כיצד מנע מאדם להישבע לשקר ולהשיג כספים במרמה. הגאון רבי משה חיים זצ"ל היה ראש רבני בבל בין השנים תקמ"ז-תקצ"ז. הוא אף ניהל ישיבה גדולה, אשר על תלמידיה נמנו הגאונים רבי אליהו עובדיה, רבי עבדאללה סומך, רבי ראובן דוד נאווי, ועוד גדולי תורה אשר פארו בתורתם וצדקתם את קהילת בבל. פעם באו לפניו שני אנשים להתדיין בנוגע לסיכסוך ממוני. רבי משה חיים הבחין שהתובע צודק, ואילו הנתבע מוכן להישבע לשקר. החליט רבי משה חיים להרתיעו מן השבועה ולמנוע בעדו מלעכב ברשותו כסף שאינו שלו. מה עשה? פנה אל הנתבע, ואמר לו: "כסבור אתה שאני עומד להשביעך בספר התורה? לא ולא! דע לך, שאני אשביעך בשני לוחות הברית!" ומיד פנה אל שמש בית הדין, הורה לו לטבול במקווה טהרה, ולהביא לכאן את שני לוחות הברית! שמע זאת הרמאי, והתחלחל. לזאת לא היה מוכן, לאחוז את שני לוחות הברית כמשה רבינו, ולהישבע לשקר! מיד קם והודה כי שיקר, והתחייב להחזיר את הכסף. לאחר מכן שאל ברטט, האם יוכל לראות את שני לוחות הברית. "ודאי", ענה רבי משה חיים, והצביע לעבר השמש שנכנס אל החדר, ובידו ספר "שני לוחות הברית" של השל"ה הקדוש (רבי ישעיה הלוי הורוויץ)... כך הצליח הגאון רבי משה חיים להוציא את האמת לאור, ולמנוע בעד החייב מלהישבע לשקר ולגזול ממון שאינו שלו!

יוסיף דעת

הבדיקה שהצילה

"יכל דם לא תאכלו בכל מושבתכם לעוף ולבהמה" (ו, כו) - באחת מערי מזרח אירופה העלילו הגויים על יהודי העיר עלילת דם. היהודים - כך טענו הנוצרים - רצחו נער נוצרי כדי להשתמש בדמו לאפיית מצותיהם. נערך משפט, ובמהלכו הגן רב העיר על בני הקהילה. "המותר לי להזמין לכאן אחת מהנשים היהודיות העוברות ברחוב?" שאל הרב את השופטים. **האישור ניתן, ואל אולם בית המשפט הובאה אישה יהודייה.** הושיט לה הרב ביצה ואמר: "טגני נא לי חביתה, כי רעב אני וברצוני לאכול". מיהרה האישה לשבור את קליפת הביצה, ובטרם תשפוך את תוכנה למחבת, בדקה היטב את הביצה שמא יש עליה כתם של דם. "מדוע את מתבוננת כך בביצה?" שאל הרב, לאוזני השופטים הגויים. "כדי לבדוק אם אין בה, חלילה, דם", סחה האישה לפי תומה. ותשובה תמימה זו הוכיחה לשופטים כי היהודים חפים מפשע...

יוסיף חכמה

חומש של חיבה

החומש שאנו מתחילים, נקרא בשם **ויקרא**... על שם קריאת החיבה, שקרא הקב"ה למשה רבינו. "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, מבאר רש"י - קריאה, לשון חיבה, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו, שנאמר (ישעיה ו' ג): "**ויקרא זה אל זה**". אבל לנביאי אומות העולם נגלה עליהן בלשון עראי וטומאה, שנאמר (במדבר כג' ד): "**ויקרא אלקים אל בלעם**". וכן נכתב **במדרש דברים רבה** (פרשה ז, אות ח): רבנן אמרי את מוצא כשנתן הקדוש ברוך הוא למשה את התורה בקריאה נתנה לו, מניין, שנאמר (שמות יט, כ): "**ויקרא ה' למשה אל ראש ההר ויעל משה**", אף משה רבנו כשבא לשנות את התורה לישראל אמר להם: "כשם שקבלתי את התורה בקריאה כך אני מוסר לבניו בקריה", מניין?, ממה שקתוב בענין (דברים כט, א): "**ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אליהם**". יוצא איפה, שהמילה **ויקרא** מבטאת אהבה וחיבה... וכשכתוב בתורה ויקרא ה' למשה, זה מראה שהקב"ה אוהב את משה רבינו, וקורא לו בלשון חיבה. חומש ויקרא נודע גם בכינויו "**תורת כהנים**", מכיוון שהוא עוסק בעיקר בתורת הקורבנות ובכהנים המשרתים במשכן. קורבן, פירוש הדבר "**קירבה**" כיוון שהקורבן מקרב בין עם ישראל לקב"ה... יש קורבנות שהם בגדר חובה, ויש שהם רשות - לפי רצון המקריב וצרכיו. ספר ויקרא מתרחש כולו במסע של בני-ישראל במדבר סיני. לאחר יציאת מצרים וחסא המרגלים נענש עם ישראל בשהייה של 40 שנה במדבר עד כניסתם לארץ כנען (ארץ ישראל). במהלך שהותם במדבר מצווה ה' את בני-ישראל באמצעות משה רבינו להקים מקום מקודש שיקשר בינם לבין ה'.

קמחא דפסחא

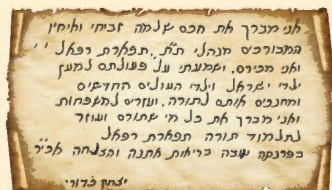
כמידי שנה אנו נערכים לחלוקת מצרכי מזון ושאר צרכי חג הפסח הבא עלינו לטובה, כדי להביא את שמחת החג לכמה שיותר משפחות. הציבור נקרא להרים את תרומתו ונדבת לבו למען הכלל - תרומות ניתן לשלוח לכתובת המשרד:

רחוב קפלנסקי 1 תל אביב 6687001 או בכרטיס אשראי בטלפון: מס' 1800-260-260

ברכה מרגשת בכתב יד קודשו של זקן המקובלים רבנו יצחק כדורי זצוק"ל לתומכים והמסייעים למוסדות התורה והחסד "תפארת רפאל"

כמידי שנה אנו מחלקים סלי מזון לקראת חג הפסח הקרב, ובא, כדי להביא את שמחת החג לכמה שיותר משפחות.

הציבור נקרא להרים את תרומתו וברכת זקן המקובלים מאור ישראל תעמוד לו ולזרעו אכ"ר

תרומות ניתן לשלוח לכתובת המשרד - רחוב קפלנסקי 1 תל אביב 6687001 או בכרטיס אשראי בטלפון מס' 1800-260-260

אימרת השבוע

"האדם אי אפשר לו לעמוד במקום אחד, ואם לא יעלה על כרחך יפול." (רבי חיים מוולוז'ין)

עֵשֶׂה לְךָ רֵב

מדור ההלכה על פי הראשון לציון הגאון
מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

הִלְכוֹת מְכִירַת חֲמִץ

- א. המוכר את חמצו לגוי באמצעות הרבנות, נכון שלא יכלול את הכלים שנמצא החמץ בתוכם, בשטר המכירה, כדי שלא יצטרך להטבילים במקוה טהרה לאחר הפסח, וכדין הקונה כלים מן הגוי. ואם עבר וכלל הכלים בשטר המכירה, יש להצריכם טבילה בלי ברכה, בין בכלי מתכות, בין בכלי זכוכית. ואם רוצה למכור חנותו לגוי ביחד עם החמץ שבתוכה, יעשה שאלת חכם.
- ב. אין לקנות שום מצרך שיש בו חמץ, לאחר הפסח, בין מאכל בין משקה (כגון בירה), אלא מבעלי מכולת וצרכניה שמכרו את החמץ שלהם לגוי, על ידי הרבנות המקומית כנהוג, או על ידי תעודה מתאימה, כדי שלא ישל בחמץ שעבר עליו הפסח. אבל אסור לקנות מיהודי לא דתי שאינו שומר תורה ומצוות, שיש לחוש פן לא מכר חמצו לגוי על ידי הרבנות המקומית, קודם לפסח, כנהוג. ואפילו הוא אומר שמכר חמצו קודם הפסח, אין לסמוך על דיבורו, מאחר שנהוג לתת תעודה מתאימה מהרבנות המקומית בתאריך של אותה שנה המאשרת דבר המכירה, לפיכך אין להאמינו עד שיראה את האישור הנ"ל.
- ג. לכתחילה אין ראוי למכור את החמץ באופן עצמאי, שהרי יש מחלוקת בפוסקים באיזה קנין הגוי קונה. ולכן צריך למכור את החמץ באמצעות רבנות מקומית וכדומה. ומיהו מי שעבר ומכר את החמץ לגוי באופן פרטי, כגון בקנין כסף וכדומה, אין החמץ נאסר בהנאה כדין חמץ שעבר עליו הפסח, אלא המכירה תופסת מספק, וספק דרבנן לקולא.
- ד. זקן או חולה שאינו יכול למכור את החמץ בעצמו, יכול למנות שליח שיחתום במקומו על השטר של הרבנות וימכור את החמץ בשבילו. ומי שמכר את החמץ של שכנו בלי להודיע לו, וחשב בדעתו שיש בזה מצד זכין לאדם שלא בפניו, בדיעבד המכירה מועילה שלא לאסור את החמץ, מדין חמץ שעבר עליו הפסח. אבל לכתחילה אין למכור את החמץ של חבירו בלי לקבל ממנו רשות ושליחות, כי יש אומרים דזכין לאדם שלא בפניו, אבל לא זכין מאדם שלא בפניו.
- ה. מי שמכר את החמץ ופירט את המקום שהחמץ נמצא בו, ואחר הפסח נתברר לו שהיה לו בקבוק ויסקי [חמץ] בתוך הארון שלא ידע על קיומו, בדיעבד אין הויסקי נאסר כדין חמץ שעבר עליו הפסח.
- ו. תושב ארץ ישראל שיש לו חמץ בארצות הברית, ולפני ערב פסח ביקש מהרב המקומי למכור לו את החמץ לגוי, והרב מכר את החמץ בערב פסח לפני זמן איסורו שם, אבל לפי שעות ארץ ישראל, היה זה בשעות אחר הצהריים, שכבר נאסר החמץ בארץ ישראל, נחלקו האחרונים אם יש ללכת בזה אחר מקום המצאו של החמץ, או אחר מקום בעליו של החמץ. ומכיון דהא דקיימא לן חמץ שעבר עליו הפסח אסור בהנאה הוא רק מדרבנן, משום קנסא שעבר על 'בל יראה', בכהאי גוונא שלא יצא הדבר מכלל ספק, הוי ספק דרבנן ולקולא. והחמץ מותר לאחר הפסח.
- ז. שליח שנתמנה על ידי הרבנות המקומית לערוך את מכירת החמץ, רשאי למסור את שמות המוכרים לרבנות באמצעות הטלפון, ואינו צריך שיבוא בעצמו לרבנות למסור את השמות. אולם אם יש לו אפשרות לבוא בעצמו ולמסור את הרשימה, עדיף שיעשה כן. ויש אומרים שנכון לדקדק לשלם לרב איזה תשלום עבור טירחנתו במכירת החמץ.
- ח. בעל חנות מכולת הרוצה לקנות קודם הפסח כמות גדולה של איטריות, עוגיות יבשות, ומשקה בירה, כדי שיהיה לו למוכרם מיד אחר הפסח, ומוכר את כל החמץ שקנה לרבנות, לכתחילה אין ראוי לעשות כן.

הזמנים לפי לוח "אור החיים" המבוסס על פסקי מרן הגר"ע יוסף זצ"ל

ירושלים	תל אביב	חיפה	באר שבע	ניו יורק
6:45	6:43	6:45	6:44	7:06
7:37	7:35	7:37	7:36	8:07
8:24	8:21	8:23	8:22	8:38

עלון השבוע מוקדש לכבוד ידירנו היקר
הרב רפאל גדיאל כהן שליט"א בן מרים ואביתר
לרגל נישואי בתו הכלה שוהם תחי'
עם החתן איתן פרידברג הי"ו
שזיווגם יעלה יפה ויבנו בית נאמן בישראל ויזכה להמשיך
לזכות את הרבים מתוך בריאות אושר ושמחה, אמן

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ

וַיִּקְרָא

דרשת שבת הגדול
(מוקדמת)

הַפְּטָרָה

"עם זי"

ישעיה מג'

הלמוד תורה לבנים
שיעורי תורה ויהדות לכתות
כולל ובית מדרש
כנסים תורניים
קידוב רחוקים
מכון הוצאת ספרים וחקר כתבי יד
דאגה לרווחת החיילים בצה"ל
עזרה לנזקקים
הדרכה רוחנית לעולים חדשים
מוקד עולמי לאמירת תהילים
שבועון תורני

לקבלת העלון בדואר - במייל או לתגובות: refael260@gmail.com

הנצחה לזכר יקירכם ותרומות - נא לשלוח לתלמוד תורה ומפעלי חסד "תפארת רפאל"
המשרד: רח' קפלנסקי 1, קרית שלום, ת.ד. 12015 תל אביב, טל. 1-800-260-260